

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/107/2019
Identifikačné číslo spisu:	6103899917
Dátum vydania rozhodnutia:	25.08.2020
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:6103899917.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ I. O. trvale bytom v B. a 2/ Ing. V. P., trvale bytom v B., zastúpeného advokátskou kanceláriou Sp & R s.r.o., so sídlom v Bratislave, Maróthyho 6, proti žalovanému Ing. F. G. trvale bytom v B., zastúpenému advokátskou kanceláriou Lion Law Partners, s.r.o., so sídlom v Banskej Bystrici, Komenského 14A, o žalobe na zaplatenie 10.119,40 € s príslušenstvom a o vzájomnej žalobe na zaplatenie 29.977,78 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp.zn. 20C/119/2003, o dovolaní žalobcu 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 13. decembra 2018 sp.zn. 17Co/22/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Pôvodná žalobkyňa V. P., nar. X. mája XXXX (zomrela dňa XX. februára XXXX) sa domáhala žalobou uložiť žalovanému povinnosť zaplatiť jej 10 119,40 € s úrokom z omeškania ako príslušenstvom a trovami konania, titulom nájomnej zmluvy nebytových priestorov.

2. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom (v poradí tretím) z 27. októbra 2016 č.k. 20C/119/2003-863 uložil I. žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni istinu vo výške 10.119,40 € s úrokmi z omeškania vo výške 16,5 % ročne zo sumy 2.259,44 € od 3. septembra 2002 až do zaplatenia, 16,5 % ročne zo sumy 2.210,88 € od 4. októbra 2002 až do zaplatenia, 16 % ročne zo sumy 2 146,98 € od 1. novembra 2002 až do zaplatenia, 13 % ročne zo sumy 2 126,54 € od 30. novembra 2002 až do zaplatenia, 13 % ročne zo sumy 1 444,04 € od 21. decembra 2002 až do zaplatenia, všetko v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia, II. žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť žalovanému istinu vo výške 29 977,78 € s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 29 977,78 € od 27. augusta 2010 až do zaplatenia, všetko v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia, III. vzájomnú žalobu žalovaného v časti úroku z omeškania za obdobie od 7. augusta 2003 do 26. augusta 2010 zamietol, IV. žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 100 % a V. žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania o vzájomnej žalobe vo výške 100 %. Svoje

rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 663 až § 665 ods. 1, § 667 ods. 1, 2 a § 668 ods. 1, § 669, § 100 Občianskeho zákonníka (zákona č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „O.z.“). O trovách rozhodol podľa § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z. z. v znení zákona č. 87/2017 Z.z. a dnes už i zákona č. 350/2018 Z. z., ďalej len „C.s.p.“).

3. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 13. decembra 2018 sp.zn. 17Co/22/2017 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a stranám sporu nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Uviedol, že súd prvej inštancie dospel ku správnym skutkovým zisteniam, na ktoré aplikoval správne ustanovenia právneho predpisu a súčasne vec správne právne posúdil. V priebehu odvolacieho konania (pôvodná) žalobkyňa zomrela a odvolací súd uznesením č.k. 17Co/22/2017-975 zo dňa 1. augusta 2018 rozhodol, že v konaní pokračuje s jej právnymi nástupcami (podľa oznámenia súdneho komisára) podľa § 65 a § 66 C.s.p. Odvolací súd súhlasil s názorom súdu prvej inštancie o tom, že žalobe aj vzájomnej žalobe bolo potrebné v súlade s vykonaným dokazovaním vyhovieť. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods.1, § 262 ods.1 C.s.p. v spojení s § 396 ods.1 C.s.p.

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca 2/ (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 420 písm. b/ C.s.p., argumentujúc tým, že „ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu“. V odôvodnení dovolania uviedol, že dňa 21. novembra 2018 žalobkyňa 1/ a žalobca 2/ písomne, doporučene k rukám notárovi JUDr. Tomášovi Trellovi využili svoje dedičské právo a písomným vyhlásením o odmietnutí dedičstva sa vzdali celého dedičstva, čím stratili právnu subjektivitu a ďalej nemohli byť stranou v súdnom konaní sp.zn. 17Co 22/2017 vedenom na Krajskom súde v Banskej Bystrici. Bol toho názoru, že nedostatok spôsobilosti žalobcov 1/ a 2/ byť stranou konania je nedostatkom procesnej podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, preto súd konanie v zmysle § 62 v spojení s § 161 ods. 3 C.s.p. mal voči nim zastaviť. Na základe uvedeného žiadal rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť, a zároveň navrhol odložiť vykonateľnosť rozsudku.

5. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu poukázal na to, že konanie žalobcu 2/ považuje za vyhýbanie sa povinnosti plniť a sofistikovaným spôsobom obchádza zákon. Špekulatívnosť jeho postupu potvrdzuje podľa žalovaného aj najskôr vyjadrený súhlas s procesným postupom podľa § 63 C.s.p. a až následné odmietnutie dedičstva v snahe vyhnúť sa plneniu. Žiadal, aby dovolací súd dovolanie žalobcu 2/ odmietol pre neprípustnosť alebo zamietol ako nedôvodné.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 C.s.p.), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá C.s.p.) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

7. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp.zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012, ktoré sú aktuálne aj za súčasnej procesnoprávnej úpravy).

8. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na príslušnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (rozhodnutia najvyššieho súdu sp.zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo

1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (rozhodnutia najvyššieho súdu sp.zn. 3 Cdo 319/2013, 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014). Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch. Ak by dovolací súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. II. ÚS 172/03).

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. Z ustanovenia § 419 C.s.p. vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú špecifikované v ustanoveniach § 420 a 421 C.s.p.

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C.s.p.). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ C.s.p., je (procesnou) povinnosťou dovolateľa v dovolaní uviesť, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a náležitým spôsobom označiť dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 C.s.p. v spojení s § 431 ods. 1 C.s.p. a § 432 ods. 1 C.s.p.). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. V danom prípade žalobca 2/ (dovolateľ) vyvodil prípustnosť podaného dovolania z ustanovenia § 420 písm. b/ C.s.p. z ktorého vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak ten kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú spôsobilosť.

12. Z ustanovenia § 61 C.s.p. vyplýva, že procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju priznáva zákon. Procesná subjektivita v zmysle citovaného ustanovenia znamená, že strana sporu má procesné práva a povinnosti ktoré jej zákon priznáva. Túto subjektivitu má ten subjekt, ktorý má spôsobilosť na práva a povinnosti (právnu subjektivitu); inak len ten, komu ju priznáva zákon. Procesná subjektivita teda vyplýva z hmotnoprávnych predpisov. Z ustanovenia § 7 Občianskeho zákonníka vyplýva, že spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti (právna subjektivita) vzniká narodením a zaniká smrťou, prípadne vyhlásením za mŕtveho. Uvedené ustanovenie priznáva právnu subjektivitu aj počatému dieťaťu za predpokladu, že sa narodí živé. Z ustanovenia § 19 ods. 2 Občianskeho zákonníka vyplýva, že právnické osoby nadobúdajú spôsobilosť mať práva a povinnosti (právnu subjektivitu) dňom ich vzniku, t.j. dňom, ku ktorému sú zapísané do obchodného alebo iného zákonom určeného registra, ak osobitný zákon neupravuje ich vznik inak. Z uvedeného vyplýva, že dôvod zmätočnosti uvedený v ustanovení § 420 písm. b/ C.s.p. je daný vtedy, ak v spore (konaní) ako strana sporu vystupoval subjekt, ktorý nemal spôsobilosť na práva a povinnosti (právnu subjektivitu) a v dôsledku toho nemal ani procesnú subjektivitu.

13. V prejednávanom spore v priebehu odvolacieho konania žalobkyňa zomrela a dovolací súd uznesením zo dňa 1. augusta 2018, č.k. 17Co/22/2017-983 rozhodol, že v konaní pokračuje s jej právnymi nástupcami (podľa oznámenia súdneho komisára) v zmysle §§ 63, 65 a 66 C.s.p.

14. Podľa § 63 ods.1, 2, 3 C.s.p. ak strana zomrie počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončí, súd posúdi podľa povahy sporu, či má konanie zastaviť, alebo či v ňom môže pokračovať. V konaní súd pokračuje najmä vtedy, ak ide o majetkový spor. Súd rozhodne, že v konaní pokračuje s

dedičmi strany, prípadne s tými, na ktorých podľa výsledku dedičského konania prešlo právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide, a to len čo sa skončí konanie o dedičstve. Ak to povaha sporu pripúšťa, môže sa v konaní pokračovať aj pred skončením konania o dedičstve.

15. Zo spisu je zrejmé, že odvolací súd vyzval žalobcov 1/ a 2/, aby súdu oznámili, či trvajú na žalobe zo dňa 27. júna 2003, ktorú podala pôvodná žalobkyňa, nebohá V. P. (č.l. 988 spisu). Na základe tejto výzvy podal žalobca 2/ vyjadrenie (doručené odvolaciemu súdu 24. septembra 2018), v ktorom súdu oznámil, že na žalobe trvá (č.l. 997 spisu).

16. Dovolateľ uvádza, že dňa 21. novembra 2018 sa on (žalobca 2/) spolu so žalobkyňou 1/ vzdali celého dedičstva, písomným vyhlásením o odmietnutí dedičstva, doporučené k rukám notárovi JUDr. Tomášovi Trellovi, čím stratili právnu subjektivitu a už neboli spôsobilí byť účastníkmi predmetného súdneho konania.

17. Z obsahu spisu nie je možné vyvodiť záver, že v čase rozhodovania odvolacieho súdu by mal odvolací súd vedomosť o odmietnutí dedičstva. V tomto spore (konaní) ako strana sporu teda nevystupoval subjekt, ktorý by nemal spôsobilosť na práva a povinnosti (právnu subjektivitu) a v dôsledku toho by nemal ani procesnú subjektivitu (vzhľadom na uznesenie zo dňa 1. augusta 2018, č.k. 17Co/22/2017-983, ktorým súd rozhodol, že v konaní pokračuje s právnymi nástupcami žalobkyne a následným vyjadrením žalobcu 2/, že na podanej žalobe trvá). Z toho vyplýva jediný záver, že v tomto prípade prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. b/ C.s.p. nie je daná, a preto dovolací súd dovolanie žalobcu 2/ podľa ustanovenia § 447 písm. f/ C.s.p. odmietol.

18. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C.s.p.).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0, v časti trov konania pomerom hlasov 2 : 1.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.